

La conciliació notarial: efectes i transcendència en el nou paradigma de justícia

ANTONIO BOSCH CARRERA

Notari de Barcelona

Sumari: I. INTRODUCCIÓ: LA CONCILIACIÓ NOTARIAL EN EL NOU PARADIGMA DE JUSTÍCIA DE LA LO 1/2025 II. EFECTES GENERALS DE LA CONCILIACIÓ III. EFECTES EN EL PROCÉS CIVIL: EL REQUISIT DE PROCEDIBILITAT 3.1. La conciliació notarial com a satisfacció del requisit de procedibilitat 3.2. Implicacions processals de la manca de compliment 3.3. L'obtenció del testimoniatge notarial de procedibilitat IV. EFECTES EN LA PRESCRIPCIÓ I LA CADUCITAT V. EFECTES DE LA CONCILIACIÓ SENSE ACORD 5.1. La terminació del procés sense acord: supòsits i acreditació 5.2. Compliment del requisit de procedibilitat 5.3. Termini per a la interposició de la demanda judicial 5.4. Conseqüències en matèria de costes VI. EFECTES EN RELACIÓ AMB LES COSTES PROCESSALS 6.1. Principi general: la col·laboració i l'abús del servei públic de justícia 6.2. Conseqüències del rebuig o no negociació en costes 6.3. La relació amb les propostes formulades: moderació o exoneració de costes VII. EFECTES DE LA CONCILIACIÓ AMB ACORD 7.1. La força vinculant de l'acord 7.2. Contingut i documentació de l'acord 7.3. La importància de la supervisió dels advocats 7.4. Homologació judicial de l'acord VIII. L'ELEVACIÓ A PÚBLIC DELS ACORDS 8.1. Procediment d'elevació a escriptura pública 8.2. Efectes de l'elevació a escriptura pública: força executiva 8.3. Despeses de l'elevació a públic IX. BIBLIOGRAFIA

Resum: Aquest treball analitza en profunditat els efectes jurídics de la conciliació notarial, tant amb acord com sense, en el marc de la Llei orgànica 1/2025, de 2 de gener, de mesures en matèria d'eficiència del Servei Públic de Justícia. Es contextualitza la conciliació notarial dins del nou paradigma de la justícia «multiporta» i com a requisit de procedibilitat per a l'accés a la via judicial. Se'n detallen els efectes generals, les implicacions processals de la realització o no, i la influència en la prescripció i caducitat de les accions. Es presta especial atenció a l'obtenció del testimoniatge notarial de procedibilitat i a les noves conseqüències en matèria de costes processals. Finalment, s'examinen els efectes dels acords de conciliació, la seva força vinculant i el procediment d'elevació a escriptura pública, que els hi confereix força executiva. L'objectiu és oferir una visió completa i pràctica de la rellevància de la conciliació notarial en la construcció d'una justícia més eficient i consensuada.

Paraules clau: conciliació notarial, acord, procedibilitat, prescripció, costes processals.

Abstract: This work provides an in-depth analysis of the legal effects of notarial conciliation, both with and without agreement, within the framework of Organic Law 1/2025, of January 2, on measures to improve the efficiency of the Public Justice Service. Notarial conciliation is contextualized as part of the new “multi-door” justice paradigm and as a procedural requirement for access to the courts. The general effects, procedural implications of its occurrence or absence, and its influence on limitation and expiry of actions are detailed. Special attention is given to obtaining the notarial testimonial of procedural compliance and to the innovative consequences in terms of legal costs. Finally, the effects of conciliation agreements, their binding force, and the process of elevation to a public deed—conferring executive force—are examined. The goal is to offer a complete and practical perspective on the relevance of notarial conciliation in building a more efficient and consensus-based justice system.

Keywords: notarial conciliation, agreement, procedural compliance, limitation, legal costs.

I. Introducció: la conciliació notarial en el nou paradigma de justícia de la LO 1/2025

La conciliació notarial, lluny de ser un simple tràmit, desplega una sèrie d'efectes jurídics de gran importància, tant si culmina en un acord com si no. Aquests efectes no només incideixen en l'esfera privada de les parts, sinó que es projecten directament sobre l'accés a la justícia i la dinàmica processal.

Per entendre la transcendència d'aquests efectes és crucial contextualitzar la conciliació notarial dins del nou paradigma de justícia que impulsa

la Llei orgànica 1/2025, de 2 de gener, de mesures en matèria d'eficiència del Servei Públic de Justícia (LO 1/2025). Aquesta llei s'erigeix com una fita legislativa que cerca transformar i modernitzar l'Administració de Justícia a Espanya, i afrontar la «crisi estructural» caracteritzada per l'elevada litigiositat i les demores. La LO 1/2025 concep la justícia com un model «integral» o «multiporta», on els mètodes adequats de solució de controvèrsies (MASC) no cerquen substituir la via judicial tradicional, sinó complementarla i treballar-hi amb «integració»

i fomentar una cultura de resolució consensuada.

Dins d'aquest nou paradigma, la conciliació notarial adquireix una rellevància singular. Tradicionalment regulada a la Llei del Notariat i realçada per la Llei 15/2015, de jurisdicció voluntària, la nostra funció ha implicat inherentment una tasca conciliadora en assessorar i procurar solucions als problemes quotidians de les parts. La LO 1/2025 la reconeix explícitament com un dels MASC que compleix el requisit de procedibilitat, i ens situa en una posició clau com a «facilitadors

actius de solucions consensuades» i «arquitectes de la pau preventiva». Aquesta reforma consolida els MASC com a «imprescindibles» i «pressupòsits de procedibilitat». L'aspiració és clara: passar d'una justícia predominantment contenciosa a una de basada en el consens, la col·laboració i la conciliació entre els ciutadans.

II. Efectes generals de la conciliació

La celebració d'una conciliació, amb independència del resultat final (amb acord o sense), produeix una sèrie d'efectes jurídics generals que són inherents a la naturalesa d'aquest procediment. Aquests efectes reforcen la seguretat jurídica i l'autonomia de la voluntat, els pilars fonamentals de la nostra funció notarial.

Els efectes generals més rellevants són:

- Reconeixement de l'activitat negociadora com a mitjà adequat de solució de controvèrsies (MASC): la LO 1/2025 consagra la conciliació com un dels mitjans adequats per a la solució de controvèrsies en via no jurisdiccional. Això implica que la conciliació notarial és una via legítima i reconeguda per l'ordenament jurídic perquè les parts intentin assolir una solució extrajudicial als seus conflictes. Es cerca fomentar que les parts acudeixin de bona fe a una activitat negociadora per trobar una solució extrajudicial.
- Generació d'un marc de diàleg i comunicació: quan s'inicia una conciliació, es crea un espai formal i estructurat perquè les parts, amb l'assistència d'un tercer neutral (el notari), dialoguin sobre la seva controvèrsia. Aquest marc, per la seva naturalesa, fomenta la comunicació i l'exploració de solucions, cosa que en si mateix pot contribuir a desescalar el conflicte, fins i tot si no s'arriba a un acord final.

- Principi de voluntarietat i bona fe: la conciliació, com tot MASC, es basa en la voluntarietat de les parts per participar en el procés i en el principi de bona fe en el seu desenvolupament. Tot i que la LO 1/2025 introdueix la conciliació com a requisit de procedibilitat per accedir a la via judicial, la participació en el procediment conciliador és voluntària i no coactiva quant a la permanència o la consecució d'un acord. Això significa que les parts són lliures de convenir o transigir, sempre que el que s'acordi no sigui contrari a la llei, a la bona fe ni a l'ordre públic. La llei exigeix una declaració solemne que les dues parts han intervingut de bona fe en el procés (article 10 de la LO 1/2025).
- Confidencialitat del procés negociador: la LO 1/2025 estableix que el procés de negociació i la documentació que s'hi utilitza són confidencials. Aquesta confidencialitat s'estén a les parts, als advocats intervinents i, si escau, a la tercera persona neutral (el notari conciliador), els quals

queden subjectes al deure i al dret de secret professional. Aquesta garantia és fonamental perquè les parts puguin expressar-se lliurement i explorar solucions sense por que les seves manifestacions siguin utilitzades en un litigi posterior, tret de les excepcions legalment previstes (vegeu l'article 9 de la LO 1/2025 sobre confidencialitat).

Aquests efectes generals, que regeixen des del moment mateix de l'inici de la conciliació, estableixen les bases per a la projecció posterior de les seves conseqüències, ja sigui en l'àmbit processal, en la interrupció de terminis o en la vinculació d'acords. La conciliació notarial, amb la garantia de la fe pública, ofereix un punt de partida sòlid per a la resolució extrajudicial de conflictes.

III. Efectes en el procés civil: el requisit de procedibilitat

la LO 1/2025 ha introduït un canvi fonamental en l'accés a la jurisdicció civil: l'obligatorietat d'anar prèviament a un MASC com a requisit de procedibilitat per a l'admissió de la demanda. En aquest context, la conciliació notarial s'erigeix com una via idònia i dotada de plena seguretat jurídica per complir aquesta exigència

legal, cosa que té importants implicacions processals.

3.1. La conciliació notarial com a satisfacció del requisit de procedibilitat

L'article 5 de la LO 1/2025 estableix, amb caràcter general, que perquè sigui admissible la demanda a l'ordre jurisdiccional civil és requisit de procedibilitat acudir prèviament a algun MASC dels que preveu l'article 2 de la mateixa llei. La conciliació notarial, com que és una de les modalitats de conciliació reconegudes i regulades per la llei (amb remissió al Capítol VII del títol VII de la Llei del Notariat), satisfà plenament aquest requisit.

Perquè aquest requisit es consideri complert, l'article 5.1 de la LO 1/2025 exigeix que hi hagi una identitat entre l'objecte de la negociació i l'objecte del litigi que es pretengui plantejar judicialment, tot i que les pretensions que es puguin exercir en via judicial puguin variar. Això subratlla la importància d'una definició clara i precisa de l'objecte de la controvèrsia des de l'inici del procediment conciliador, quelcom en què el notari, amb la seva experiència, juga un paper crucial. L'article 5.1 cerca un equilibri. No exigeix que les parts en conciliació hagin d'arribar a un acord sobre totes i cadascuna de les pretensions que després puguin plantejar en un litigi. El que sí que exigeix és que el conflicte central (l'objecte) que s'ha intentat conciliar sigui el mateix que el que es porta al jutjat.

Sobre aquesta exigència d'identitat, ROJÍ BUQUERAS (MASC como requisito de procedibilidad en los conflictos societarios tras la LO 1/2025; 2025) assenyala que en els conflictes societaris sovint hi ha una «absoluta manca d'identitat entre el que es negocia o es media i les accions exercides o que s'han d'exercir», cosa que podria dificultar el compliment d'aquest requisit. L'autor adverteix que una «concepció rigorista de la identitat» podria fer que el requisit sigui de «molt difícil compliment» a la pràctica. Confiam

que els jutjats mercantils no siguin severos en aquesta anàlisi dels requisits d'identitat objectiva i subjectiva.

La conciliació notarial, amb la garantia de la fe pública, ofereix un punt de partida sòlid per a la resolució extrajudicial de conflictes

Com a notari, a l'hora de redactar l'acta de conciliació (especialment si és sense acord, per al testimoniatge de procedibilitat), és crucial que l'«objecte de la controvèrsia» quedi definit de forma clara i suficientment àmplia per abastar les possibles pretensions que les parts podrien exercir posteriorment. Així, en el cas que el notari plasmi a l'acta que l'objecte de la conciliació va ser «l'incompliment del contracte d'arrendament entre les parts», aquest requisit d'identitat amb l'objecte del futur litigi (ex. «demanda de desnonament per incompliment contractual») es compleix, tot i que en la conciliació no s'arribés a parlar de totes les indemnitzacions, etc.) o tot i que en el judici només se n'exerceixin algunes.

3.2. Implicacions processals de la manca de compliment

La LO 1/2025 cerca que el requisit de procedibilitat no sigui un mer formalisme. Les implicacions del seu incompliment són clares i poden afectar directament la tramitació d'un eventual procés judicial:

- Inadmissió de la demanda: l'article 403.2 de la Llei d'enjudiciament civil (LEC), modificat per la LO 1/2025, estableix que no s'admetran les demandes quan no es faci constar la descripció del procés de negociació previ o la impossibilitat d'aquest, o no s'acompanyin els documents que ho acreditin, quan sigui

legalment preceptiu. Com indica HINOJOSA SEGOVIA (Los medios adecuados de solución de controversias como requisito de procedibilidad en la jurisdicción civil; 2025), l'omissió d'aquest intent de conciliació és un «requisit *sine qua non* per poder presentar la corresponent demanda». COLMENERO GUERRA (El nuevo sistema de justicia del siglo XXI. Del templo de la concordia al de la Justicia (masc+proceso); 2025) també destaca que la inadmissió de la demanda es la «conseqüència» de l'incompliment d'aquest pressupòsit.

- Contingut de la demanda: l'article 399.3 de la LEC, també modificat, exigeix que a la demanda es faci constar la descripció del procés de negociació dut a terme o la impossibilitat d'aquest, i es manifestin, si escau, els documents que justifiquin haver acudit a un MASC.

3.3. L'obtenció del testimoniatge notarial de procedibilitat

Per acreditar que s'ha intentat la conciliació i s'ha complert el requisit de procedibilitat, l'article 10 de la LO 1/2025 detalla el tipus de document necessari quan hi ha intervingut un tercer neutral. En el cas de la conciliació notarial, la forma idònia per fer-ho és el testimoniatge notarial d'acta de conciliació sense acord o el que s'ha anomenat «testimoniatge notarial de procedibilitat».

Aquest document, expedit pel notari a petició de qualsevol de les parts, ha de fer constar, segons l'article 10.3 de la LO 1/2025:

- La identitat del notari, la seva qualificació i col·legi professional.
- La identitat de les parts.
- L'objecte de la controvèrsia.

- La data de la reunió o reunions mantingudes.
- La declaració solemne que les dues parts han intervingut de bona fe en el procés, perquè tingui efectes davant l'autoritat judicial corresponent. Aquesta és una exigència clau de la llei. Sens dubte, aquesta declaració no està exempta de polèmica. És difícil pronunciar-se sobre la bona fe de les parts en la conciliació, entre altres raons, perquè no hi ha jurisprudència sobre què cal entendre com a bona o mala fe en una conciliació. Al meu parer, el que és convenient és exposar els fets que poden ser considerats com una actuació de mala fe o d'abús i que sigui el tribunal qui pugui —sobre la base del relat dels fets— declarar-la.
- En cas d'incompareixença o rebuig a participar, s'ha de consignar aquesta circumstància, la forma i la justificació de la citació efectiva, i la data de la recepció.

L'expedició d'aquest testimoniatge és crucial perquè la part interessada pugui presentar la demanda judicial. Aquest document és una prova fefaent de l'intent de conciliació per evitar així la inadmissió de la demanda i obrir la via al procediment judicial. El model de testimoniatge notarial d'acta de conciliació està dissenyat per complir tots aquests requisits legals. BOSCH CARRERA (El procedimiento de conciliación notarial y funciones del conciliador; 2025) assenyalava que aquest testimoniatge notarial en relació és «més respectuós amb la confidencialitat que la còpia de l'acta» i que, al seu parer, la còpia de l'acta «s'haurà de rebutjar en la major part dels casos per trencar la confidencialitat».

En resum, la conciliació notarial no només ofereix una via extrajudicial per a la resolució de conflictes, sinó que, a més, s'integra de manera plenament eficaç en el sistema processal com un

requisit ineludible per a l'accés a la justícia civil i garanteix la seriositat de l'intent negociador i l'eficiència del sistema.

IV. Efectes en la prescripció i la caducitat

la conciliació notarial, a més del seu paper com a requisit de procedibilitat, té una influència directa i determinant sobre els terminis de prescripció i caducitat de les accions judicials, una qüestió de vital importància per a la seguretat jurídica de les parts. L'article 7 de la LO 1/2025 regula de manera específica aquests efectes i diferencia el tractament dels dos elements.

En resum, la conciliació notarial no només ofereix una via extrajudicial per a la resolució de conflictes, sinó que, a més, s'integra de manera plenament eficaç en el sistema processal com un requisit ineludible per a l'accés a la justícia civil i garanteix la seriositat de l'intent negociador i l'eficiència del sistema

a) Interrupció de la prescripció

La interrupció de la prescripció és un efecte clau que beneficia el sol·licitant de la conciliació i impedeix que el termini per exercir una acció judicial continuï corrent. La LO 1/2025 estableix que la sol·licitud d'inici de la conciliació interromp la prescripció de les accions.

El *dies a quo* (dia d'inici del còmput) d'aquesta interrupció es fixa en la data en què consti la recepció de la sol·licitud per part de la persona conciliadora. En el context de la conciliació notarial, això es tradueix en la

data de la signatura de l'acta que inicia l'expedient de conciliació. Si l'acta és signada per totes les parts, aquesta és la data. Això no obstant, si la sol·licitud la presenta una sola part, el còmput de la interrupció s'inicia des del dia en què la notificació notarial de la sol·licitud l'hagi rebuda l'altra part o parts. En cas de diverses notificacions, el termini es compta des de la darrera.

La interrupció es prolonga fins a la data de la signatura de l'acord o, en cas que no n'hi hagi, fins a la terminació de la conciliació. Si la conciliació no s'inicia o no s'obté resposta, la interrupció pot cessar en quinze dies naturals des de la recepció de la sol·licitud per part del conciliador. Això significa que tot el temps transcorregut abans de la interrupció s'esborra, i si l'acció torna a exercir-se, el termini de prescripció es reinicia l'endemà de la terminació de la conciliació sense acord.

b) Suspensió de la caducitat

A diferència de la prescripció, la caducitat no s'interromp, sinó que se suspèn. Això implica que el termini deixa de córrer durant el temps que dura la conciliació i es reprèn una vegada finalitzada. La LO 1/2025 estableix que la sol·licitud d'inici de la conciliació suspèn la caducitat d'accions des de la data de recepció de la sol·licitud per part del conciliador.

El *dies a quo* i el *dies ad quem* (dia final del còmput) són els mateixos que per a la interrupció de la prescripció: la suspensió comença amb la recepció de la sol·licitud per part del conciliador (o la notificació a la contrapart si és unilateral) i es prolonga fins a la signatura de l'acord o la terminació del procés de conciliació sense acord. Un cop finalitzada la conciliació sense acord, el termini de caducitat es reprèn pel temps restant.

És crucial recordar que la caducitat és un element d'ordre públic i no admet, per regla general, cap interrupció. Això no obstant, la LO 1/2025 introdueix expressament aquesta causa de suspensió per a la conciliació, cosa que

representa una excepció rellevant a la doctrina tradicional.

c) Terminis per a la represa o el reinici i consideracions generals

L'article 7 de la LO 1/2025 detalla quan es reprenen o reinicien els terminis en cas que la conciliació no arribi a bon port o no s'iniciï correctament:

- Si en el termini de quinze dies naturals des de la recepció de la sol·licitud per part de la persona conciliadora no s'ha intentat la comunicació amb l'altra part, els terminis es reinicien o reprenen.
- Si en el termini de quinze dies naturals des de la recepció de la proposta per la part a què s'adreça la sol·licitud de conciliació, o des de l'intent de comunicació si la recepció no es produeix, no es manté la primera reunió o no s'obté resposta per escrit, els terminis també es reinicien o reprenen.
- Així mateix, si una proposta concreta d'acord no té resposta per la contrapart en el termini de trenta dies naturals des de la data de recepció, el còmput de terminis es reinicia o reprèn.

Supletòriament i també a efectes interpretatius és aplicable la Llei de Jurisdicció Voluntària (vegeu l'article 7.2, lletra d) de la LO 1/2025).

Com a notaris, és fonamental tenir un control precís d'aquestes dates i de la manera com es fan les comunicacions per garantir la correcta aplicació d'aquests efectes. BOSCH CARRERA (El procedimiento de conciliación notarial y funciones del conciliador..., 2025) subratlla la utilitat que el notari indiqui expressament la data del final del procés negociador en el testimoniatge que expedeixi sobre l'acta de conciliació frustrada, ja que això «donarà més seguretat jurídica al termini de l'any» per interposar la demanda.

La gestió correcta de la conciliació notarial, per tant, no només ofereix una via per a l'acord, sinó que també protegeix els drets de les parts davant l'extinció d'accions i dota el procés d'una flexibilitat i seguretat jurídica necessàries.

V. Efectes de la conciliació sense acord

La conciliació, tot i que cerca idealment la consecució d'un acord entre les parts, també produeix efectes jurídics rellevants quan finalitza sense que aquestes assolixin una avinença total. En aquest escenari, la LO 1/2025 ha previst mecanismes específics per documentar aquesta manca d'acord i les seves conseqüències, especialment de cara al compliment del requisit de procedibilitat per a l'accés a la via judicial.

5.1. La terminació del procés sense acord: supòsits i acreditació

Quan la conciliació conclou sense un acord (total o parcial), la llei considera que l'intent de solució extrajudicial s'ha dut a terme. L'article 10 de la LO 1/2025 detalla els supòsits en què s'entén que el procés ha finalitzat sense acord, i com s'ha d'acreditar aquesta circumstància:

- Manca de primera reunió o resposta en 30 dies: s'entén acabat el procés sense acord si transcorren trenta dies naturals des de la data de recepció de la sol·licitud inicial de negociació per l'altra banda i no es manté la primera reunió o contacte adreçat a assolir un acord o no s'obté resposta per escrit.
- Manca d'acord o resposta a una proposta concreta en 30 dies: un cop iniciada l'activitat negociadora, si transcorren trenta dies des que una de les parts faci una proposta concreta d'acord a l'altra sense que s'arribi a acordar ni s'obtingui resposta per escrit, el procés també s'entén acabat. El termini de trenta dies

comença a comptar des de la data de recepció de la proposta.

- Transcurs de tres mesos des de la primera reunió: si transcorregueren tres mesos des de la data de celebració de la primera reunió sense que s'hagi arribat a un acord, s'entén finalitzada la conciliació. Això no obstant, les parts tenen dret a continuar de mutu acord amb l'activitat negociadora més enllà del termini esmentat.
- Comunicació escrita de finalització: el procés també es considera acabat si qualsevol de les parts s'adreça per escrit a l'altra (o al notari, si intervé com a conciliador) i dona per finalitzades les negociacions, i queda constància de l'intent de comunicació de ser aquesta la seva voluntat.

L'acreditació d'aquesta finalització sense acord és fonamental per al compliment del requisit de procedibilitat. Si hi ha intervingut un tercer neutral (com el notari conciliador), aquest ha d'expedir, a petició de qualsevol de les parts, un document que acrediti l'intent de conciliació sense efecte. Aquest document, com hem indicat, ha de contenir la identitat del tercer, la seva qualificació, la identitat de les parts, l'objecte de la controvèrsia, la data de les reunions mantingudes i, molt important, la declaració solemne que les dues parts han intervingut de bona fe en el procés.

En l'àmbit notarial, l'instrument idoni per a aquesta acreditació és el testimoniatge notarial en relació amb l'acta de conciliació frustrada.

5.2. Compliment del requisit de procedibilitat

La conseqüència principal de la conciliació sense acord és que permet a la part interessada complir amb el requisit de procedibilitat per a l'accés a la via judicial. L'article 264.4 de la LEC, en la nova redacció per la LO

1/2025, exigeix que a la demanda s'acompanyi el document que acrediti que s'ha intentat l'activitat negociadora prèvia, o una declaració responsable d'impossibilitat de localitzar-la.

MARTÍNEZ PALLARÉS (Proceso monitorio e imposición del recurso previo a un MASC por LO 1/2025, ¿sayonara baby?; 2025) indica que la LO 1/2025 ha ampliat l'exigència del requisit de procedibilitat a «qualsevol 'demanda'». La manca d'acreditació d'aquest intent de conciliació o activitat negociadora prèvia porta a la inadmissió de la demanda, segons l'article 403.2 de la LEC.

5.3. Termini per a la interposició de la demanda judicial

Tot i que no s'hagi assolit un acord, la conciliació sense avinença habilita la part per acudir a la via judicial. L'article 7.3 de la LO 1/2025 estableix que les parts han de formular la demanda dins el termini d'un any a comptar des de la data de recepció de la sol·licitud de negociació per la part a què s'hagi dirigit, o des de la data de finalització del procés de negociació sense acord. Això assegura que l'intent de conciliació no deixi les parts en una situació d'indefinió respecte dels seus terminis processals. BOSCH CARREIRA (El procedimiento de conciliación notarial y funciones del conciliador...; 2025) subratlla la utilitat que el notari indiqui expressament aquesta data en el testimoniatge per «donar més seguretat jurídica al termini de l'any».

5.4. Conseqüències en matèria de costes

L'actitud de les parts durant la conciliació sense acord pot tenir repercussions en l'eventual condemna a costes d'un procés judicial posterior. L'article 7.4 de la LO 1/2025 i l'article 245 de la LEC (modificat per la LO 1/2025) estableixen que els tribunals han de tenir en consideració la col·laboració de les parts respecte de la solució consensuada i l'eventual abús del Servei Públic de Justícia a l'hora de pronunciar-se sobre les costes o en la taxació.

Això inclou valorar si alguna part ha «refusat expressament o per actes concloents, i sense causa justa», participar en la conciliació, cosa que podria implicar que no se'l condemni en costes a favor seu o, fins i tot, que se li imposin.

El rebuig injustificat d'una proposta formulada pel notari conciliador (o per una de les parts) que després coincideixi substancialment amb la sentència judicial pot portar a l'exoneració o moderació de les costes per a la part que sí que va proposar l'acord. Aquesta és una de les conseqüències més rellevants de la conciliació, que incentiva la bona fe i la seriositat en les negociacions. Aquest tema s'aprofundirà en el punt següent.

Això inclou valorar si alguna part ha «refusat expressament o per actes concloents, i sense causa justa», participar en la conciliació, cosa que podria implicar que no se'l condemni en costes a favor seu o, fins i tot, que se li imposin

En definitiva, la conciliació notarial, fins i tot quan no culmina en un acord, compleix una funció essencial en formalitzar l'intent de solució extrajudicial, obrir la via judicial i posar les bases per a una possible valoració judicial de la conducta de les parts en un litigi posterior.

VI. Efectes en relació amb les costes processals

La LO 1/2025 introdueix una connexió directa i determinant entre la participació en una conciliació (o qualsevol MASC) i l'eventual imposició de costes en un procediment judicial posterior. Aquesta vinculació cerca

fomentar la cultura de l'acord i la bona fe negocial, penalitza les actituds dilatòries o de mala fe que puguin derivar en un litigi innecessari, i s'emmarca, en últim terme, en la prevenció de l'abús del Servei Públic de Justícia.

6.1. Principi general: la col·laboració i l'abús del Servei Públic de Justícia

El principi rector en aquesta matèria és la valoració de la col·laboració de les parts en la recerca d'una solució consensuada. L'article 7.4 de la LO 1/2025 estableix que, si s'inicia un procés judicial amb el mateix objecte que l'activitat negociadora prèvia intentada sense acord, els tribunals han de tenir en consideració la col·laboració de les parts respecte de la solució consensuada i l'eventual abús del Servei Públic de Justícia a l'hora de pronunciar-se sobre les costes o la taxació.

Aquesta disposició subratlla la importància de la bona fe i la transparència en el procés negociador. Com assenyala CORELLA (Las razones de los MASC. Algunos indicios de la fundamentación ética de los MASC en la Ley Orgánica 1/2025; 2025), la LO 1/2025 cerca «recuperar la capacitat negociadora de les parts oferint instruments que afavoreixin l'enteniment i siguin alternatives a les dinàmiques socials actuals de crispació i confrontació».

La noció d'«abús del Servei Públic de Justícia» s'erigeix com un concepte clau. Com expliquen DUPLÁ MARÍN i GUTIÉRREZ BARRENENGOA (El nuevo requisito de procedibilidad en el proceso civil y el abuso del servicio público de Justicia: dos llaves para el éxito de los medios adecuados de solución de controversias (MASC) en la nueva LO 1/2025; 2025), aquest concepte penalitza «l'ús innecessari dels tribunals en casos on una solució extrajudicial era viable». El preàmbul de la LO 1/2025 l'identifica amb una «actitud incompatible totalment amb la seva sostenibilitat». CALVO CORBELLA (Populismo, justicia y servicio público; 2025) critica que el

Eficiència del servei públic de justícia i els MASC

«millorament de l'«eficiència del servei públic» s'obté limitant i restringint-ne l'accés». Tanmateix, la intenció del legislador és que la justícia sigui més «sostenible» quan s'administri a un menor nombre de casos que puguin resoldre's per altres vies.

6.2. Conseqüències del rebuig o no negociació en costes

L'article 394 de la LEC, modificat per la LO 1/2025, estableix diverses situacions que afecten la imposició de costes:

- Qui refusa la conciliació: la part que «hagi refusat expressament o per actes concloents, i sense causa justa, participar en un mitjà adequat de solució de controvèrsies al qual hagi estat efectivament convocat» no tindrà pronunciament de costes a favor seu. Això s'aplica tant si la participació en un MASC era legalment preceptiva com si va ser acordada pel tribunal durant el procés. BOSCH CARRERA (El procedimiento de conciliación notarial y funciones del conciliador...; 2025) aclareix que aquest supòsit és aplicable quan la part, «efectivament notificada, és a dir, conscient que ha d'acudir a la conciliació, refusa

expressament o tàcitament». MATEU DE ROS (Algunas consideraciones sobre la Ley Orgánica 1/2025; 2025) resalta que aquesta mesura cerca «sancionar les parts que hagin refusat injustificadament acudir a un mitjà adequat de solució de controvèrsies, quan aquest és preceptiu».

- Qui no negocia (en estimació parcial): si en casos d'estimació o desestimació parcial de la demanda, una part «no ha acudit, sense causa que ho justifiqui, a un mitjà adequat de solució de controvèrsies», se la pot condemnar al pagament de les costes, amb decisió motivada, tot i que l'estimació de la demanda sigui parcial.
- Exempció de condemna al requeridor: si la part que va iniciar l'activitat negociadora prèvia (requeridor) per evitar el procés judicial veu que la contrapart refusa intervenir-hi, el requeridor queda exempt de la condemna a costes, tret que s'aprecii un abús del Servei Públic de Justícia.
- Condemna a costes a qui asseixeix: si el demandat asseixeix a la demanda però

no «ha acudit, sense causa justa que ho justifiqui, a un mitjà adequat de solució de controvèrsies» (article 395 de la LEC, reformat per la LO 1/2025) prèviament, se'l condemnarà en costes, tret que el tribunal aprecii circumstàncies excepcionals. COLMENERO GUERRA (El nuevo sistema de justicia del siglo XXI. Del templo de la concordia al de la Justicia (masc+proceso); 2025) assenyalava que, en cas d'assentiment, la condemna a costes pot concórrer quan el demandat «ha rebutjat l'acord que se li ha ofert o la participació en un MASC».

6.3. La relació amb les propostes formulades: moderació o exoneració de costes

Una de les innovacions més significatives i de gran impacte pràctic és l'efecte de les propostes d'acord formulades durant la conciliació en la taxació de costes, la qual cosa s'emmarca en la cerca de transparència i de bona fe processal.

L'article 245.5 de la LEC, introduït per la LO 1/2025, permet a la part condemnada al pagament de les costes sol·licitar l'exoneració del pagament o

la moderació de la quantia si es compleixen dues condicions:

- Haver formulat una proposta a la part contrària en qualsevol dels MASC.
- Que aquesta no hagi estat acceptada per la part requerida i la resolució judicial que finalitzi el procediment sigui substancialment coincident amb el contingut d'aquesta proposta.

Les «mateixes conseqüències» té el rebuig injustificat de la proposta que hagi formulat el tercer neutral (com el notari conciliador). Això implica que la proposta del notari adquireix un valor probatori i una rellevància directa en el procés de determinació de les costes. Perquè aquesta sol·licitud sigui admesa, cal acompanyar la «documentació íntegra referida a la proposta formulada», la qual, a aquest efecte, està «dispensada de confidencialitat». Aquesta és una excepció clau al principi general de confidencialitat dels MASC. L'article 245 bis de la LEC, també nou, regula l'incident per a aquesta sol·licitud d'exoneració o moderació de costes.

MERINO MERCHÁN (Consideraciones críticas sobre la Ley Orgánica 1/2025...; 2025) lamenta que la Llei orgànica 1/2025 «no aborda en profunditat la necessària reforma de l'arbitratge». Això no obstant, aquesta nova regulació de costes és un incentiu clar perquè les parts valorin seriosament les propostes d'acord en la fase conciliadora. PAJARES ECHEVERRÍA i LOZANO GARCÍA (Aproximación práctica a los medios alternativos de solución de conflictos; 2025) assenyalen el dubte de si «el cost dels MASC quan intervenen terceres persones neutrals s'ha de traslladar a la part condemnada a costes», tot i que per al cas dels notaris, BOSCH CARRERA (El procedimiento de conciliación notarial y funciones del conciliador...; 2025) considera que els «costos aranzelaris de la conciliació

són costes processals a l'efecte de l'article 241 LEC».

En síntesi, la conciliació notarial, amb l'èmfasi en la bona fe, la col·laboració i la transparència, no només facilita la resolució extrajudicial de conflictes, sinó que també estableix un marc de conseqüències econòmiques que cerquen optimitzar l'ús del Servei Públic de Justícia i desincentivar la litigiositat infundada. L'expressió «substancialment coincident» que utilitza l'article 245.5 de la LEC després de la reforma per la LO 1/2025 ha de ser objecte d'interpretació. Al meu entendre, cal anar d'entrada cas per cas per determinar la coincidència substancial entre la proposta d'acord i la sentència. Aquesta decisió pot ser objecte d'impugnació en els termes de l'article 245 bis de la LEC, de nova creació per la LO 1/2025.

VII. Efectes de la conciliació amb acord

La culminació amb èxit d'un procés de conciliació notarial mitjançant la consecució d'un acord (ja sigui total o parcial) genera una sèrie d'efectes jurídics de gran importància, que transformen la relació entre les parts i consoliden la seguretat jurídica. Aquest acord, fruit de l'autonomia de la voluntat dels intervinents, adquireix una força vinculant i unes conseqüències que s'assemblen a una resolució judicial.

7.1. La força vinculant de l'acord

El principal efecte de la conciliació amb acord és la vinculació que genera per a les parts. L'article 13.1 de la LO 1/2025 és clar quan estableix que «l'acord assolit és vinculant per a les parts, que no poden presentar demanda amb el mateix objecte». Això implica que el que s'ha pactat en conciliació té l'autoritat de cosa jutjada entre aquestes, i impedeix que es reobri la controvèrsia en seu judicial.

Contra el que s'ha convingut en aquest acord «només es pot exercir l'acció de nul·litat per les causes que invaliden els contractes», sense perjudici de l'oposició que es pugui plantejar en

un procés d'execució. Aquesta disposició subratlla la naturalesa contractual de l'acord conciliatori, que, si bé té efectes de *res indicata* entre les parts, pot ser impugnat pels vicis que afecten la validesa de qualsevol contracte. BOSCH CARRERA (El procedimiento de conciliación notarial y funciones del conciliador...; 2025) aclareix que, en el cas de la conciliació notarial, aquesta acció de nul·litat «és una acció molt difícil d'exercir, ja que el notari identifica, jutja la capacitat, delimita l'objecte del negoci de conciliació i en controla la forma».

Les «mateixes conseqüències» té el rebuig injustificat de la proposta que hagi formulat el tercer neutral (com el notari conciliador)

L'acord pot versar sobre una part o sobre la totalitat de les matèries sotmeses a negociació. En cas d'acords parcials, les parts poden presentar demanda per exercir les seves previsions respecte dels extrems de la controvèrsia en què es mantingui la discrepància.

7.2. Contingut i documentació de l'acord

L'article 12.1 de la LO 1/2025 estableix els requisits mínims del document que reculli l'acord. Ha de constar:

- La identitat i el domicili de les parts.
- Si escau, la identitat dels seus advocats i de la tercera persona neutral que hagi intervingut.
- El lloc i la data en què se subscriu.
- Les obligacions que cada part assumeix.
- La indicació que s'ha seguit un procediment de negociació

ajustat a les previsions de la llei.

L'acord l'han de signar les parts i, si s'escau, els seus representants. Cadascuna té dret a obtenir-ne una còpia. Si intervé una tercera persona neutral, aquesta ha de lliurar un exemplar a cadascuna de les parts i s'ha de reservar un altre exemplar per conservar-lo. BOSCH CARRERA (El procedimiento de conciliación notarial y funciones del conciliador...; 2025) precisa que, tot i que els advocats no necessiten signar-lo, «el notari es limitarà a signar la diligència de protocol·lització».

7.3. La importància de la supervisió dels advocats

La LO 1/2025 destaca el paper essencial dels advocats en la conciliació. L'article 16.h) de la LO 1/2025 estableix, entre les funcions de la persona conciliadora, la de «requerir les advocades i els advocats de les parts, si estiguessin participant en el procés, perquè supervisin l'acord». Aquesta supervisió és crucial per assegurar la legalitat, la viabilitat i el compliment dels interessos dels seus clients.

FERNÁNDEZ ROZAS (Reforma y modernización de la Justicia: El impacto de los métodos adecuados en un sistema en transformación tras Ley Orgánica 1/2025...; 2025) ressalta que «l'advocacia exerceixi un paper clau en l'activitat negociadora, tant en la representació dels seus clients com en la selecció del mètode més adequat per a la resolució de cada controvèrsia». Tot i que l'assistència lletrada no sempre és preceptiva als MASC, la seva presència és altament recomanable per garantir la seguretat jurídica de l'acord, com també ho assenyala BOSCH CARRERA (El procedimiento de conciliación notarial y funciones del conciliador...; 2025) en indicar que «la presència en la conciliació entenc que és fonamental i ha de ser entesa, en el que això suposa en la relació client-advocat, com una cosa positiva».

7.4. Homologació judicial de l'acord

Quan així ho exigeixi la llei, o si l'acord s'ha assolit en un procés de

negociació derivat pel tribunal en el si d'un procés judicial, les parts poden sol·licitar al tribunal la seva homologació. L'homologació judicial confereix a l'acord la força executiva d'una resolució judicial i la dota de la màxima garantia jurídica. LÓPEZ DE ARGUMEDO i FERNÁNDEZ DE LA MELA (El acuerdo de mediación: análisis de su régimen jurídico; 2025) expliquen que l'homologació judicial és una de les vies perquè l'acord adquireixi «força executiva», i l'equipara a una sentència o laude arbitral.

En definitiva, la conciliació amb acord no només posa fi a la controvèrsia de forma extrajudicial, sinó que crea un vincle contractual vinculant entre les parts, amb efectes equiparables a la cosa jutjada i la possibilitat d'adquirir força executiva, tot això en un marc que subratlla la importància de l'assessorament lletrat i la bona fe en la cerca de solucions consensuades.

VIII. L'elevació a públic dels acords

Quan les parts han assolit un acord en el procés de conciliació, l'elevació d'aquest acord a escriptura pública és un pas fonamental per dotar-lo de la màxima seguretat jurídica i, especialment, de força executiva. Aquest procediment, regulat a la LO 1/2025, confereix a l'acord una eficàcia similar a la d'una sentència judicial, cosa que representa un dels avantatges més grans de la conciliació notarial.

8.1. Procediment d'elevació a escriptura pública

La LO 1/2025 facilita l'elevació a escriptura pública dels acords de conciliació, i fins i tot preveu la possibilitat que aquesta es faci de manera unilateral en certs casos. Els preceptes clau són els articles 12.3, 12.4 i 12.5 de la LO 1/2025.

- Facultat de compel·lir-se recíprocament: el principi general és que «les parts es poden compel·lir recíprocament a elevar l'acord assolit a escriptura pública». Aquesta facultat deriva del caràcter contractual de l'acord, que obliga les parts

a formalitzar-lo si s'ha pactat així o si la llei ho requereix. En resum, recull un principi general de nostre ordenament jurídic sobre la forma dels documents.

- Atorgament unilateral de l'escriptura: una de les novetats més significatives introduïdes per la LO 1/2025 és la possibilitat d'atorgar l'escriptura d'elevació a públic de forma unilateral. L'article 12.3 de la LO 1/2025 estableix que «Si no atén la part requerida la sol·licitud d'elevació a públic de l'acord assolit en escriptura pública, la pot atorgar unilateralment la part sol·licitant». Per això, la sol·licitud «s'ha de fer (...) per mitjà del notari autoritzant de l'instrument públic i deixar-ne constància». BOSCH CARRERA (El procedimiento de conciliación notarial y funciones del conciliador...; 2025) aclareix que aquesta sol·licitud o requeriment s'ha de fer mitjançant un requeriment notarial, en què «ha de constar necessàriament l'objecte: l'elevació a públic de l'acord assolit, amb assenyalament de dia, hora i notaria per a l'elevació». La no atenció d'aquest requeriment «suposa que queda expedita la via de l'atorgament unilateral».

El procediment exacte per a aquest atorgament unilateral, tal com es desprèn de la interpretació de la llei i la pràctica notarial, requereix els passos següents:

- Sol·licitud i requeriment notarial: la part interessada a elevar l'acord a públic, davant la negativa o passivitat de l'altra, ha de fer un requeriment notarial formal a la part disconforme. Aquest requeriment s'ha de fer per mitjà del notari autoritzant de l'instrument públic (l'acord de conciliació si ja consta en acta) o per qualsevol altre

notari competent. En aquest requeriment, ha de constar necessàriament:

- L'objecte clar de la sol·licitud: l'elevació a públic de l'acord assolit en conciliació.
 - El senyalament exprés d'un dia, hora i notaria per a l'atorgament de l'escriptura d'elevació.
 - Un advertiment clar que, si no s'atén aquest requeriment, es procedirà a l'atorgament unilateral de l'escriptura.
- Notificació fefaent: el notari ha de practicar la notificació d'aquest requeriment a la part contrària per qualsevol dels mitjans fefaents admesos en dret (ex. correu certificat amb justificat de recepció, burofax, notificació personal, etc.), i deixar constància a l'instrument públic de la data i la forma de la recepció. La «no atenció» d'aquest requeriment «suposa que queda expedita la via de l'atorgament unilateral».
- Transcurs del termini: ha de transcórrer un termini prudencial des de la notificació del requeriment sense que la part requerida comparegui o s'oposi justificadament. Si bé la llei no fixa un termini exprés per a la «no atenció», la doctrina notarial i la prudència aconsellen un temps raonable que permeti a la part requerida reaccionar.
- Atorgament unilateral: un cop s'ha constatat fefaentment que el requeriment no ha estat atès (per incompareixença o negativa injustificada), la part sol·licitant pot, finalment, atorgar l'escriptura d'elevació a públic de manera unilateral.
- No necessitat de la presència del tercer neutral: l'article 12.3

de la LO 1/2025 especifica que «no és necessària la presència del tercer neutral a l'acte d'atorgament de l'escriptura». Això simplifica el procés de formalització perquè no requereix la presència en l'elevació a públic del mediador o del conciliador. En cas que el conciliador sigui el mateix notari autoritzant, aquest pot autoritzar l'elevació a públic dels acords i, en general, pot executar mitjançant les escriptures que siguin necessàries els acords de mediació.

- Control de legalitat per part del notari: l'article 12.5 de la LO 1/2025 imposa al notari autoritzant l'obligació de verificar el compliment dels requisits exigits a la llei i que «el contingut no és contrari a dret». Aquest control de legalitat notarial és una garantia fonamental que precedeix l'adquisició de la força executiva de l'acord. FERNÁNDEZ ROZAS (Reforma y modernización de la Justicia: El impacto de los métodos adecuados en un

sistema en transformación tras Ley Orgánica 1/2025...; 2025) destaca que el notari, en elevar a públic, «garanteix la identitat i capacitat de les parts, la legalitat de l'acte i l'autenticitat del contingut de l'acord».

8.2. Efectes de l'elevació a escriptura pública: força executiva

L'elevació a escriptura pública dels acords de conciliació li confereix una sèrie d'efectes jurídics de gran importància:

- Títol executiu extrajudicial: l'efecte més rellevant és que l'acord contingut en escriptura pública esdevé un títol executiu extrajudicial. L'article 517.2.2 de la Llei d'Enjudiciament Civil (LEC), modificat per incloure els acords de mediació elevats a escriptura pública, s'estén als «acords assolits per les parts en qualsevol altre dels mitjans adequats de solució de controvèrsies que igualment hagin estat elevats a escriptura pública». Això permet que, en cas d'incompliment, la part interessada pugui instar

directament l'execució forçosa davant dels tribunals, sense necessitat d'un judici declaratiu previ, cosa que agilitza enormement el procés de reclamació. COLMENERO GUERRA (El nuevo sistema de justicia del siglo XXI. Del templo de la concordia al de la Justicia (masc+proceso); 2025) afirma que l'acord assolit en un MASC, un cop elevat a escriptura pública, «és títol per despatxar execució». LÓPEZ DE ARGUMEDO i FERNÁNDEZ DE LA MELA (El acuerdo de mediación: análisis de su régimen jurídico; 2025) també assenyalen que l'elevació a escriptura pública és una de les vies perquè l'acord adquireixi «força executiva».

- Oposabilitat a tercers: com que és un document públic, l'acord adquireix un caràcter d'oposabilitat davant de tercers, cosa que significa que el seu contingut i validesa són reconeguts i presumits veraces per qualsevol persona o entitat.
- Accés a registres públics: si l'acord afecta drets inscripibles (per exemple, relatius a béns immobles o drets societaris), l'escriptura pública permet la inscripció als registres de la propietat, mercantil o als que corresponguin. Aquesta inscripció dota l'acord de plena publicitat i en reforça la seguretat jurídica.
- Execució en altres estats: si l'acord s'ha d'executar en un altre estat, a més de l'elevació a escriptura pública, cal el compliment dels requisits que exigeixin els convenis internacionals en què Espanya sigui part i les normes de la Unió Europea.

8.3. Despeses de l'elevació a públic

Pel que fa a les despeses d'atorgament de l'escriptura, l'article 12.4 de la LO 1/2025 disposa que seran abonades «segons el que hagin acordat les parts». «Si no hi ha acord, seran pagades per la part que sol·liciti l'elevació a escriptura pública». Això no obstant, aquestes despeses poden ser repercutides com a costes en el procés d'execució, amb la consideració de drets aranzelaris. BOSCH CARRERA (El procedimiento de conciliación notarial y funciones del conciliador...; 2025) considera que els «costos aranzelaris de la conciliació són costes processals a l'efecte de l'article 241 LEC». ECHEVERRÍA i LOZANO GARCÍA (Aproximación práctica a los medios alternativos de solución de conflictos; 2025) plantegen el dubte de si «el cost dels MASC quan intervenen tercers persones neutrals s'ha de traslladar a la part condemnada a costes».

La LO 1/2025 destaca el paper essencial dels advocats en la conciliació

En síntesi, l'elevació a escriptura pública dels acords de conciliació notarial no és només un acte de formalització, sinó una inversió en seguretat jurídica que dota aquests acords d'una eficàcia plena, equiparable a la d'una resolució judicial, cosa que subratlla el valor afegit de la funció notarial en la resolució alternativa de conflictes.

IX. Bibliografia

BANACLOCHE PALAO, J., La conciliación preprocesal: el expediente judicial y los nuevos procedimientos extrajudiciales ante Notario o Registrador. A: *Los expedientes y procedimientos de Jurisdicción Voluntaria*, 3ª edició, núm. 3, LA LEY, 2023.

BOSCH CARRERA, A., El procedimiento de conciliación notarial y

funciones del conciliador. *LA LEY mediación y arbitraje*, núm. 22, gener-març 2025.

FAUS, M., Expediente notarial de conciliación. Actualitzat a: Manuel Faus Notario, gener 2025, Id. vLex: VLEX-583224790.

GUTIÉRREZ BARRENENGOA, A., La conciliación registral: Ventajas y deficiencias de la actual regulación. *LA LEY mediación y arbitraje*, núm. 19, secció Doctrina, segon trimestre de 2024.

LÓPEZ GIL, M., La conciliación privada en el proyecto de ley de medidas de eficiencia procesal del servicio público de justicia. <https://riuma.uma.es/>.

MARIÑO PARDO, F. J., La conciliación notarial, la elevación a público del acuerdo de conciliación y otras formas de actuación notarial como medio alternativo de solución de conflictos en la Ley de eficiencia del servicio público de la justicia. Blog Iuris Prudente.

PÉREZ DE MADRID CARRERAS, V., La conciliación. *Revista* 66, Academia Matritense del Notariado. Conferència dictada al Col·legi Notarial de Madrid, sala acadèmica, el 3 de març de 2016.

PLAZA PENADÉS, J., La conciliación en derecho privado en España: situación actual y perspectivas de desarrollo. Aranzadi Thomson Reuters. 07/02/2024.

RODRÍGUEZ PRIETO, F., Conciliación. A: *Jurisdicción Voluntaria Notarial*, 1a ed., novembre 2015, Editorial Aranzadi. RODRÍGUEZ PRIETO, F., La conciliación notarial y su forma documental. Orientaciones de la Resolución de la Dirección General de 18 de octubre de 2017. *El notario del siglo XXI*.

RODRÍGUEZ PRIETO, F., La vía notarial: una nueva oportunidad para la conciliación. *El notario del siglo XXI*, núm. 65. ■